

voor het verlies op zonder toestemming verkochte tarwe en padi is uitgesteld, zogenaamd omdat hij een verantwoording had ingediend, is afgekeurd. De voldoening dient onverwijld te geschieden. [fol. 830] De verantwoording bevatte overigens niets dat enige aandacht verdient. Tevens wordt er niet ingegaan op het verzoek om ontheffing van vergoeding van het te hoog berekende restant van 55²⁰/₄₈ stuk guinees gemeen gebleekt, waardoor de Compagnie voor f 1891 werd benadeeld. Hoofdadmirateur Gerrit Aansorg moet dit vergoeden, omdat hij deze textiel aan de winkelier heeft afgegeven. Ook wordt hij niet ontheven van de Nederlandse belasting van Kirmanse wol die hij als resident van Gamron ingekocht heeft en die met verlies verkocht werd. Wel wordt ermee ingestemd dat f 2011, die door twee gestrafte matrozen op Pulau Ai uit Compagnies geldkisten was gestolen, is afgeschreven. De verpachting van de in- en uitgaande rechten bleef vruchteloos, maar die van de winkelkraampjes en kroegen op de bazaar bracht f 1548 per jaar op, wat beduidend meer is dan f 319 wat als hoogste de laatste tien jaar bij collecte binnenkwam. In eerste instantie moet men de dienaren daarvoor dankbaar zijn. [fol. 831] Het laadt wel verdenking op de vroegere dienaren, waarop in de brief van 17 juni al wordt gezinspeeld. Uit de condities gevoegd bij de brief van 9 september blijkt evenwel dat er scherpe kantjes aankleven. De arme inwoners van dit akelig wingewest moeten, voor zover dat niet nadelig voor de Compagnie is, zoveel mogelijk ondersteund worden. Daarover gingen alle beraadslagingen over dit kantoor. Ook gouverneur Jacob Pelters heeft in zijn laatste brief zijn gedachten over de penibele situatie van de perkeniers, die toch een belangrijk deel van de ingezetenen vormen, uiteengezet. [fol. 832] Hij liep, zoals gezegd, daarin vast en stelde toll en heffingen voor die alle goede bedoelingen ondermijnen. Men is niet onder de indruk van de voordelen en besloot na rijp beraad om de houders van kramen en de verkopers van rijst, hetzij op de bazaar of thuis, niet zwaarder te belasten dan onder gouverneur Reynier de Klerk gebruikelijk. De belasting op vervoerbare kramen of winkeltjes langs de weg, waar brandhout, sago en allerlei eetwaren worden verkocht, wordt geheel afgeschaft. Visseren zullen geheel vrij zijn om hun waar op de bazaar of elders aan de man te brengen. De ondervinding heeft immers geleerd dat des te vrijer ze worden gelaten, des te goedkoper wordt de vis. Ze mogen als vanouds ook [fol. 833] bij dag of nacht vissen of hun netten uitzetten, zoals bij iedere goede en onpartijdige gouverneur de gewoonte is geweest. Daarmee vervalt het verdachte verbod om voor het perk Bejouw van de gouverneur te vissen. De burgervartaalgen omvatten 5 sloepen, 4 pantjalangs, 7 sampans, 4 jonken en een opgeboeide orembaai. Onder timmerwerk en reparaties is de koop voor f 2570 van verscheidene huizen en erven om ruimte te maken voor de verdedigingslinie van de te bouwen post de Voorzichtigheid goedgekeurd. In de brief van 4 september staat dat deze binnenkort gereed zal zijn. Daarna moet de bouw van een ravelijn voor het kasteel Nassau conform het bevel voorrang krijgen. Daarna volgen pas het herstel van het kasteel en van de noodzakelijke woningen en pakhuizen binnen de ommuring. De nootmuskaat opslag op Compagnies perk Bejouw [fol. 834] kan ook onder handen genomen worden. Ook is erin toegestemd om op Bejouw een wachthuis te bouwen en een huis op Lonthoir, dat als kerk gebruikt werd, te repareren en in te richten voor de aankomende soldaten, die er een gezondere lucht dan op Banda-Neira zullen vinden. De kosten daarvan kunnen dan makkelijker gedragen worden, evenals van die van de reparatie van dat perk, dat volgens de laatste rekening een positief saldo van f 4381 opgebracht heeft. Omdat de huidige bouwsels en onderhanden genomen werken wel voldoende zijn, werd de oprichting van een redoute op Pulau Krakah, een fort op het rif van Lonthoir en een redoute op Comber verboden. Betreffende justitie wordt slechts gemeld dat Cederwal in arrest is overleden, want men schaamt zich in te gaan op de ongehoorde en gewelddadige behandeling van de inlandse burger Jacob Roelofs door de dienaren, of liever gouverneur Jacob Pelters. [fol. 835] Verwezen wordt naar de resoluties in de Politieke Raad van Banda op 4 augustus en wat daarover is teruggeschreven om te trachten het gepleegde onrecht te herstellen. Met genoegen is geconstateerd dat de achterstallige renten van de weeskamer, die per eind augustus 1761 rsd 5582 bedroegen, per eind augustus 1762 door de ijver van de